

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра українознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО

“ 30 ” серпня 2024 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 222 «Медицина»
Освітня програма: «Медицина»
Вид дисципліни: обов'язкова
Факультет: медичний

2024/2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

«21» червня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Катерина КАРУНИК, кандидат філологічних наук – доцент кафедри українознавства філософського факультету.

Програму схвалено на засіданні кафедри українознавства філософського факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

Протокол від «20» червня 2024 року № 12

В. о. завідувача кафедри українознавства

Наталія АКСЬОНОВА

Програму погоджено з гарантом освітньої програми «Медицина»

Гарант освітньої програми «Медицина»

Наталія ШЕВЧЕНКО

Програму погоджено методичною комісією медичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

«18» червня 2024 року, протокол № 10/1

Голова методичної комісії
медичного факультету

Діана ДОРОШ

ВСТУП

Програму навчальної дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» укладено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за галуззю знань 22 «Охорона здоров'я» освітньої програми «Медицина».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – сформувати вміння всебічно застосовувати українську мову як державну у фаховому спілкуванні, добирати та використовувати у професійній діяльності мовні засоби залежно від комунікативної мети.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

Сформувати *загальні компетентності*, потрібні для майбутнього фаху за **освітньою програмою «Медицина»**:

ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 2 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 4 – знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;

ЗК 9 – здатність спілкуватися іноземною мовою;

ЗК 12 – визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

ЗК 15 – здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Сформувати *фахові компетентності*, потрібні для майбутньої професії за **освітньою програмою «Медицина»**:

ФК 1 – про здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані;

ФК 16 – здатність до ведення медичної документації, у тому числі електронних форм.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова дисципліна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	год.
Лабораторні заняття	
Не передбачено	
Самостійна робота	
60 год.	год.

1.6. Заплановані результати навчання

Завершивши пропонований курс, здобувачі освіти мають досягти таких результатів навчання, згідно з **освітньою програмою «Медицина»**:

ПРН 16 – формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами у своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі;

ПРН 25 – зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців;

ПРН 26 – управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навичок ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги;

ПРН 27 – вільно спілкуватися державною та англійською мовою як усно, так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів;

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Українська мова у професійному спілкуванні медика.

Тема 1. Сучасна українська мова як засіб професійного спілкування.

Предмет і завдання курсу. мова як соціальне явище. Структура й функції мови. мова та мислення. мова та мовлення. Генеза та розвиток української мови, її місце серед інших мов світу. Українська мова з-поміж інших слов'янських мов. Українська національна та літературна мова. ознаки літературної мови.

Тема 2. Норми літературної мови у фаховій комунікації медика.

Мовна норма та її ознаки, різновиди мовних норм. Акцентуаційні норми української мови. Українська графіка та ортографія. Загальна характеристика української правописної системи. Правопис чужомовних слів (передання звуків *L, F, J, G* та *H* і звукосполук *Ph* і *Th*; подвоєння приголосних; правило «дев'ятки»; особливості передання дифтонгів). Особливості передання власних назв українською мовою, правопис слов'янських і неслов'янських прізвищ. Лексико-стилістичні норми сучасної української мови. Загальна характеристика української граматичної системи. Іменник як частина мови. Особливості відмінювання іменників. Рід невідмінюваних іменників. Дієслово як частина мови. Особливості перекладу дієприкметників. Числівники в українській мові.

Тема 3. Лексичні особливості української мови.

Лексико-семантична система української мови. Системні відношення лексичних одиниць. Словниковий склад мови. Активна та пасивна лексика. Соціальні та територіальні діалекти. Неологізми у структурі української мови: способи творення, функції, стилістичні ознаки. Термін та його ознаки. Поняття терміносистеми. Загальнонаукова, міжгалузєва і фахова термінологія. Шляхи та способи виникнення термінів. Терміни та канцеляризми. Стандартизація та унормування термінів. Історія та сучасний стан української медичної термінології. Електронні фахове словникарство. Чужомовні та питомі терміноелементи та терміносполуки. Особливості утворення українських медичних термінів. Фразеологія як складова професійної термінології. Порівняльна характеристика російських і українських медичних термінів.

Розділ 2. Сильові особливості професійного мовлення медика.

Тема 1. Загальна характеристика функційно-сильового різноманіття української мови.

Функціонально-сильове варіювання сучасної української літературної мови. Мовний стиль і підстили. Риси функціональних стилів. Офіційно-діловий, науковий і розмовний стилі у професійній діяльності лікаря. Мовні засоби офіційно-ділового та наукового стилів.

Тема 2. Ділова комунікація в медичній сфері.

Документ та його ознаки. Класифікація документів. Формуляр і реквізити документів. Загальні вимоги до оформлення та укладання документів. Вимоги до тексту документа. Основні різновиди документів (загальна характеристика). Особливості ділової комунікації в медичній сфері. Найуживаніші в лікарській практиці ділові папери (загальна характеристика). Ділове та службове листування. Різновиди листів, їхні реквізити. Мовні засоби та правила оформлення листа, його початку, завершення. Етикет листування з вітчизняними та закордонними кореспондентами. Укладання й заповнення медичних документів (медична карта амбулаторного (стаціонарного) хворого, направлення на аналіз, бланк огляду, протокол операції, рецепт).

Тема 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності лікаря.

Науковий стиль сучасної української мови, його особливості й лексико-стилістичні засоби. Структура і зміст наукового тексту. Правила оформлення наукових робіт. Рубрикація текстів. Стандарти з бібліографічного опису. Основні різновиди наукових робіт, їхня структура, мета, вимоги до створення та оформлення. План, тези, конспект, анотація, реферат, курсова та дипломна робота як типи наукових робіт. Наукова стаття на медичну тематику: структура та особливості побудови тексту. Рецензія і відгук як критичне осмислення наукової праці. Наукова медична періодика.

Розділ 3. Усні та письмові мовні компетенції медика.

Тема 1. Письмове мовлення у професійній діяльності лікаря.

Коректура та редагування текстів. Найтиповіші мовні помилки під час написання фахових медичних текстів. Переклад та його види. Усний і письмовий переклад. Типові помилки під час перекладу українською мовою фахових текстів. Переклад термінів, вибір синоніма при перекладі наукового тексту. Особливості фахового перекладу медичних текстів.

Тема 2. Усне мовлення у професійній діяльності медиків.

Культура та етикет професійного спілкування. Особливості професійної комунікації. Основні закони спілкування. Мовленнєвий етикет лікаря. Гендерні та вікові аспекти спілкування. Невербальна комунікація у професійній діяльності. Риторика у професійній діяльності лікаря. Виступ і презентація як жанри публічного мовлення. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації. Форми колективного професійного спілкування. Способи ведення дискусії, стратегія та мовленнєва поведінка дискутанта. Мистецтво діалогічного та полілогічного мовлення. Аргументація, техніка та тактика аргументування.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с. р		л	п	ла б	ін д	с.р.
Розділ 1. Українська мова у професійному спілкуванні медика.												
Разом за розділом 1	32		12			20						
Розділ 2. Стельові особливості професійного мовлення медика												
Разом за розділом 2	30		10			20						
Розділ 3. Усні та письмові мовні компетенції медика.												
Разом за розділом 3	28		8			20						
Усього годин	90		30			60						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кільк. годин
Розділ 1. Українська мова у професійному спілкуванні медика.		
1	Предмет і завдання курсу. Мова як соціальне явище. Структура й функції мови. Мова та мислення. Мова та мовлення. Генеза та розвиток української мови, її місце серед інших мов світу. Українська мова з-поміж інших слов'янських мов. Українська національна та літературна мова. Ознаки літературної мови.	2
2	Мовна норма та її ознаки, різновиди мовних норм. Акцентуаційні норми сучасної української мови. Загальна характеристика української правописної системи. Правопис чужомовних слів.	2
3	Особливості передання власних назв українською мовою, правопис слов'янських і неслов'янських прізвищ. Лексико-стилістичні норми сучасної української мови.	2
4	Загальна характеристика української граматичної системи. Іменник та дієслово як частини мови. Особливості відмінювання іменників. Рід невідмінюваних іменників. Особливості перекладу російських дієприкметників. Числівники в українській мові.	2
5	Лексико-семантична система української мови. Системні відношення лексичних одиниць. Словниковий склад мови. Активна та пасивна лексика. Соціальні та територіальні діалекти. Неологізми у структурі української мови: способи творення, функції, стилістичні ознаки. Термін та його ознаки. Поняття терміносистеми. Загальнонаукова,	2

	міжгалузєва і фахова термінологія. Шляхи та способи виникнення термінів. Терміни та канцеляризми. Унормування термінів.	
6	Історія та сучасний стан української медичної термінології. Електронні фахове словникарство. Чужомовні та питомі терміноелементи та терміносполуки. Особливості утворення українських медичних термінів. Фразеологія як складова професійної термінології. Порівняльна характеристика російських і українських медичних термінів.	2
Розділ 2. Сильові особливості професійного мовлення медика.		
7	Функціонально-сильове варіювання сучасної української літературної мови. Поняття про функціональний різновид мови. Мовний стиль і підстили. Риси функціональних стилів. Офіційно-діловий, науковий і розмовний стилі у професійній діяльності лікаря. Мовні засоби офіційно-ділового та наукового стилю.	2
8	Документ та його ознаки. Класифікація документів. Формуляр і реквізити документів. Загальні вимоги до оформлення та укладання документів. Вимоги до тексту документа. Основні різновиди документів (загальна характеристика).	2
9	Особливості ділової комунікації в медичній сфері. Найуживаніші в лікарській практиці ділові папери (загальна характеристика). Ділове та службове листування. Різновиди листів, їхні реквізити. Мовні засоби та правила оформлення листа, його початку, завершення. Етикет листування з вітчизняними та закордонними кореспондентами. Укладання й заповнення медичних документів (медична карта амбулаторного (стаціонарного) хворого, направлення на аналіз, бланк огляду, протокол операції, рецепт).	2
10	Науковий стиль сучасної української мови, його особливості й лексико-стилістичні засоби. Структура і зміст наукового тексту. Правила оформлення наукових робіт. Рубрикація текстів. Стандарти з бібліографічного опису.	2
11	Основні різновиди наукових робіт, їхня структура, мета, вимоги до створення та оформлення. План, тези, конспект, анотація, реферат, курсова та дипломна робота як типи наукових робіт. Наукова стаття на медичну тематику: структура та особливості побудови тексту. Рецензія і відгук як критичне осмислення наукової праці. Наукова медична періодика.	2
Розділ 3. Усні та письмові мовні компетенції медика.		
12	Коректура та редагування текстів. Найтипівіші мовні помилки під час написання фахових медичних текстів.	2

13	Переклад та його види. Усний і письмовий переклад. Типові помилки під час перекладу фахових текстів. Переклад термінів, вибір синоніма під час перекладу наукового тексту.	2
14	Особливості фахового перекладу медичних текстів.	2
15	Культура та етикет професійного спілкування. Мовленнєвий етикет лікаря. Гендерні та вікові аспекти спілкування. Виступ і презентація як жанри публічного мовлення. Форми колективного професійного спілкування. Мистецтво діалогічного та полілогічного мовлення.	2
	Разом	30

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Російсько-український словник медичних термінів	5
2	Укладання документів	10
3	Написання есе	20
4	Фаховий переклад тексту	15
5	Контрольна робота	10
	Разом	60

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальних завдань у навчальному плані не передбачено.

7. Методи навчання

В освітньому процесі використовувано такі методи навчання: пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, дослідницький, евристичний і метод проблемного викладання. Згадані методи реалізовані внаслідок взаємодії викладача та здобувачів освіти, під час якої передаються й засвоюються знання, вміння та навички. Навчальний матеріал пояснювано за допомогою словесних, наочних та практичних, а також інтерактивних методів навчання (мозковий штурм, дебати тощо).

8. Методи контролю

Здобувачі освіти засвоюють навчальний матеріал за допомогою письмових робіт за темами занять, контрольної й залікової роботи. Якість виконання самостійних завдань контролювано в межах індивідуальної роботи викладача зі студентами.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Знання студентів оцінюють у таких формах контролю: поточне оцінювання (аудиторна робота (індивідуальне та групове опитування, письмові самостійні

роботи, самоконтроль, контрольна робота за темами вивченої дисципліни) та домашня робота) і підсумковий контроль (письмова залікова робота); до того ж здобувачі освіти мають неухильно дотримуватися **принципів і норм академічної доброчесності**, на яких ґрунтується науково-освітня діяльність ХНУ імені В. Н. Каразіна (<https://karazin.ua/korisna-informatciia/akademichna-dobrochesnist-1/>).

У межах пропонованого курсу студенти зобов'язані дотримуватися засад академічної доброчесності відповідно до ст. 42 Закону України «Про вищу освіту», у якій її визначено як сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Власне, дотримання принципів академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації, якщо здобувач освіти використовує ідеї, розробки, твердження тощо інших осіб; дотримання законодавства про авторське право та суміжні права; об'єктивне оцінювання навчальних досягнень студентів; надання достовірної інформації про результати наукової чи навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації. Відповідно до цього неприйнятні будь-які форми академічної недоброчесності, зокрема плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Поточний контроль здійснюють упродовж усього семестру; він передбачає оцінювання студентських робіт залежно від кількості завдань і рівня їхньої складності (сукупно – 120 балів).

<i>Словник</i>	<i>Аудиторна робота</i>	<i>Письмові самостійні роботи</i>	<i>Контрольна робота</i>	<i>Переклад фахового тексту</i>	<i>Загальна кількість балів</i>
10	15	3 x 10 = 30	25	40	120

У межах поточного контролю перевіряють рівень розуміння й засвоєння вивченого навчального матеріалу, уміння самостійно осмислювати теоретичний мовний матеріал, ступінь реалізації усних і письмових мовленнєвих навичок під час розв'язування практичних завдань. Оцінюючи такі роботи, зважають на правильність, логічність, обґрунтованість відповідей, здатність аналізувати, систематизувати, класифікувати навчальний матеріал, робити аргументовані й науково виважені висновки, висловлювати самостійні судження. Виконуючи контрольну роботу за темами навчальної дисципліни, студент має відредагувати фаховий медичний текст, логічно й аргументовано пояснивши мовленнєві

помилки, наявні в оригінальному тексті (максимальна оцінка – 25 балів; кожна правильна відповідь – 1 бал, неповна/неточна відповідь – 0,5 балів).

Підсумковий контроль здійснюють, щоб оцінити рівень знань і навичок студентів на завершальному етапі вивчення навчальної дисципліни; форма підсумкового контролю – письмова залікова робота, що містить п'ять різнотипних завдань (максимальна оцінка – 80 балів).

<i>Теоретичне питання</i>	<i>Орфографічне завдання</i>	<i>Граматичне завдання</i>	<i>Завдання з термінології</i>	<i>Фаховий переклад</i>	<i>Загальна кількість балів</i>
15	10	10	10	35	80

Оцінюючи письмові роботи, додатково зважають на неохайне оформлення роботи, неточності у формулюванні окремих мовознавчих термінів, особливості відповідей (чіткість, логічність, послідовність). Залежно від кількості орфографічних і пунктуаційних помилок у теоретичному питанні та фаховому перекладі студент може втратити деяку кількість балів: негрубі помилки (описки) – не враховують; якщо є дві помилки, оцінку знижують на 1 бал, за кожні наступні дві помилки студент втрачає 1 бал. Водночас у перекладі зважають на повне й точне відтворення оригінального тексту на смисловому та мовному рівнях, дотримання норм сучасної української літературної мови. Залежно від кількості помилок у практичних завданнях студент так само може втратити 1 бал за кожні дві помилки в написанні слова, творенні граматичної форми та формулюванні правильної відповіді-пояснення. Зазначену шкалу варіюють залежно від складності конкретного завдання чи кількості перевірюваних ортограм (якщо завдання містить 10 слів, то кожне слово оцінюють в 1 бал, якщо 20 – у 0,5 бала).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом	Залікова робота	Сума
Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	120	80	200
10	10	20	8	16	16	10	10				

T1, T2 ... T8 – теми розділів.

Максимальна кількість балів, які може набрати студент за виконання завдань 1 розділу, становить 40 балів. Максимальна сумарна кількість балів, які може набрати студент за виконання завдань 3 розділів, становить 120 балів.

Здобувач освіти не допускається до сесії, якщо не набрав упродовж семестру **50** балів.

Загалом знання студентів оцінюють за такою шкалою оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
200–180	зараховано
179–150	
149–120	
1–119	не зараховано

Відповідно до поданої шкали загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів такі:

Сума балів 200–180: студент уповні засвоїв навчальний матеріал, дав вичерпні відповіді на поставлені практичні запитання, глибоко опрацював основні й додаткові джерела до курсу, уміє творчо та критично мислити, залучати набуті знання й навички до розв'язання конкретних професійних завдань, систематично впродовж навчання виконував усі завдання, виявив глибокі знання з вивченої дисципліни.

Сума балів 179–150: студент досить логічно й повно відповів на більшість поставлених запитань, засвоїв увесь програмний матеріал, опрацювавши основну літературу, достатньо добре аналізував мовні явища, але припускався несуттєвих помилок у формулюваннях та відповідях.

Сума балів 149–120: студент засвоїв навчальний матеріал не вповні, знає лише його основний зміст, не досить логічно та аргументовано формулює його, відповідає неточно або неповно на поставлені запитання, опрацював тільки малу частину літератури до курсу, припускається досить багато помилок та огріхів у формулюваннях та відповідях.

Сума балів 1–119: студент не засвоїв навчальний матеріал або засвоїв його на досить низькому рівні, не вміє практично використовувати теоретичні та практичні положення дисципліни, аналізувати мовні явища, не може формулювати чіткі та логічні висновки щодо розглянутих питань, має дуже низьку культуру усного та писемного мовлення, припускається численних помилок у формулюванні та структурі відповідей і конкретних практичних завданнях.

10. Рекомендована література

Основна література

1. Луцак С. М., О. Д. Литвиненко, О. Д. Турган та ін. Українська мова (за професійним спрямуванням). Київ: ВСВ «Медицина», 2022. 360 с.
2. Українська ділова і фахова мова: практичний посібник на щодень: навчальний посібник для вузів / М. Д. Гінзбург, І. О. Требульова, С. Д. Левіна, І. М. Корніловська. Київ: ІНК ОС, 2017. 654 с.

Допоміжна література

3. Антисуржик: Вчимося ввічливо поводитись і правильно говорити : навч. посіб. / за заг. ред. О. Сербенської. Львів: Априорі, 2017. 304 с.
4. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 284 с.
5. Бабич Н. Д. Культура фахового мовлення. Чернівці: Книги-XXI, 2014. 556 с.
6. Голод Р.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням). Івано-Франківськ: Видавництво ІФНМУ, 2017. 212 с.
7. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19>.
8. Зубков М. Норми й культура української мови за оновленим правописом. Київ: Арій, 2020. 608 с.
9. Каруник К. Д. Сучасний український правопис для фахівців у сфері охорони здоров'я (Нові орфографічні норми. Правопис власних назв): навчально-методичний посібник. Харків: ХМАПО, 2021. 48 с.
10. Козаченко Г. В. Українська мова за професійним спрямуванням. Київ: ВСВ «Медицина», 2017. 336 с.
11. Лісовий М. І. Культура професійного мовлення: Навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів. Вінниця: Нова книга, 2012. 200 с.
12. Мозговий В. О. Українська мова у професійному спілкуванні. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 845 с.
13. Пономарів О. Культура слова. Мовностилістичні поради. Київ: Либідь, 2012. 272 с.
14. Редько Є. О. Український правопис (коментар до нової редакції). Харків, 2019. 56 с.
15. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 390 с.
16. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 332 с.
17. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням / С. В. Шевчук, І. В. Клименко. Київ: Алерта, 2014. 696 с.

Словники

1. Гудзь А. Новий українсько-англійський та англо-український словник. Київ: Арій, 2020. 480 с.
2. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. Київ : Українська книга, 2014. 544 с.
3. Кисільов В. Ф. Медичний російсько-український словник (Відтворення видання 1928 року). Київ, 2008. 180 с.
4. Українсько-латинсько-англійський медичний енциклопедичний словник. – Київ: ВСВ «Медицина», 2015. 968 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відеолекції, інше методичне забезпечення

1. <http://mozdocs.kiev.ua/index.php?nav=1> – Нормативно-директивні документи МОЗ України.
2. <https://r2u.org.ua> – Російсько-українські словники.
3. www.pravopys.net – Український правопис.
4. www.mova.info – Лінгвістичний портал.
5. www.litopys.org.ua – сайт «Ізборник» (у розділі «Мовознавство» є матеріали з історії української мови, статті енциклопедії «Українська мова»).
6. <http://www.rozum.org.ua/> – Орфографічний словник української мови.
7. <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/> – Словники України on-line.
8. <https://goroh.pp.ua/> – Комплексний довідник з лексики, словозміни, вимови, етимології, фразеології української мови.
9. <https://slovnyk.me/> – Словники й енциклопедії (тлумачні, галузеві, іншомовних слів).
10. <http://sum.in.ua/> – Академічний тлумачний словник української мови.

11. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/розпоряджень ректора/проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі.

Складання підсумкового семестрового контролю:

у разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти іспит у тестовій формі дистанційно на платформі Moodle.